

การจัดการเชิงวิทยาศาสตร์

ความหมาย

การจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) เป็นทฤษฎีการบริหารองค์การที่ยึดถือแนวคิดว่า องค์การต้องมีลักษณะเป็นแบบแผนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายขององค์การ การจัดการยึดถือเหตุผลในการปฏิบัติเพื่อความสำเร็จ ตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ความเป็นมา

เฟรดเดอริก เทย์เลอร์ (Taylor, 1947 อ้างถึงใน Hoy and Miskel, 2008) ในฐานะที่เริ่มจากเป็นคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมแล้วพัฒนาตนเองเป็นเสมียน เป็นช่างเครื่องเป็นผู้ชำนาญการ เป็นหัวหน้าผู้ออกแบบและหัวหน้าวิศวกรในโรงงานอุตสาหกรรม นับว่าเป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมอย่างมาก ได้เฝ้าสังเกตการทำงานของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม และได้ค้นหาวิธีการที่ใช่คนให้ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เขาจึงเกิดความคิดว่าคนนั้นสามารถฝึกให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมือนการทำงานของเครื่องจักรที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปีค.ศ. 1911 เขาจึงคิดทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นหลักในการบริหารองค์การ ความคิดสำคัญของการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์นั้นเหมือนการทำงานของเครื่องจักรกล (machine model) ถือได้ว่า เทย์เลอร์ เป็นบุคคลแรก ที่คิดทฤษฎีการบริหาร และถือได้ว่าเป็นทฤษฎีแรกของทฤษฎีการบริหารองค์การ เทย์เลอร์จึงได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาของการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์

ความคิดและหลักการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์

ในการสร้างทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์นี้ เทย์เลอร์ ได้สร้างความคิดรวบยอดที่สำคัญดังนี้

1. วัตถุประสงค์
2. แบบแผน
3. เหตุผล
4. การฝึกอบรม
5. การชี้แนะ
6. เวลาในการปฏิบัติงาน
7. สิ่งจูงใจ
8. ผลของการปฏิบัติงาน
9. มาตรฐาน
10. หน้าที่ของการทำงาน
11. การแบ่งแผนก
12. การควบคุม
13. ความเชี่ยวชาญสำหรับสัจพจน์หรือข้อตกลงของทฤษฎีถือว่า (1) การทำงานของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเหมือนอย่างการทำงานของเครื่องจักร (machine model) (2) พนักงานที่ได้รับการจูงใจแต่มีข้อจำกัดที่ร่างกายต้องการคำแนะนำอย่างต่อเนื่อง (3) การจัดการมุ่งที่ผลผลิตของงานตามเวลาการปฏิบัติงานของพนักงานและการจูงใจตามข้อจำกัดทางร่างกายของพนักงานด้วยวิธีการทำงานที่เร็วที่สุด ที่ดีที่สุดในการผลิตผลงาน

จากความคิดรวบยอดและสัจพจน์ดังกล่าว ทำให้ เทย์เลอร์ ได้กำหนดหลักการในการจัดการในองค์การ ได้ดังนี้ (Hoy and Miskel, 2008 ; ถวิล เกื้อกุลวงศ์, 2536)

1. องค์การแต่ละองค์การต้องกำหนดจุดมุ่งหมายขององค์การ
2. องค์การมีแบบแผนหรือเป็นทางการ
3. องค์การมีการจัดแบ่งเป็นแผนก ฝ่ายบริหารรับผิดชอบเรื่องการวางแผนและควบคุม คนงานรับผิดชอบเรื่องการปฏิบัติงาน
4. กำหนดอำนาจของแต่ละบุคคล
5. กำหนดตำแหน่งของแต่ละบุคคล
6. คนงานต้องทำงานให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพภายในเวลาที่เหมาะสมตามที่ได้กำหนดไว้
7. องค์การต้องมีระเบียบปฏิบัติในการทำงาน
8. ในการทำงานควรได้รับค่าจ้างตามผลของงาน และคุณภาพของงาน
9. ในการทำงานไม่ใช้ความรู้สึกส่วนบุคคล แต่อยู่บนรากฐานของเหตุผลตามข้อเท็จจริง

10. มีการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

11. มีการฝึกอบรมพนักงานก่อนการทำงานและขณะทำงาน

12. ต้องมีการฝึกพนักงานที่ไม่มีทักษะให้เป็นพนักงานที่มีทักษะขึ้นมาเพื่อจะได้รับเงินเดือนสูงขึ้นเท่าๆ กับพนักงานที่มีทักษะ

13. มีการระบุหน้าที่แต่ละวันของบุคคล

14. มีเครื่องมือเครื่องใช้และเครื่องอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

15. ท้ายที่สุดเมื่อพนักงานได้รับการฝึกอบรมแล้ว ต้องถือว่าบุคคลที่ทำงานมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

การนำมาใช้

มีผู้วิจารณ์ว่าทฤษฎีของเทย์เลอร์หรือทฤษฎีการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์นี้มุ่งแต่ผลผลิตของงาน

และถือว่ามนุษย์เป็นเสมือนเครื่องจักร ละเลยความรู้สึกทางจิตใจและทางสังคม แต่ก็ยอมรับว่าการจัดการองค์การตามแนวของเทย์เลอร์นี้ก็มีส่วนทำให้การทำงานขององค์การมีประสิทธิภาพขึ้น (Drucker, 1968)

การจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ได้นำมาใช้บริหารจัดการในองค์การอุตสาหกรรม องค์การธุรกิจ องค์การทางการทหาร แม้แต่ในสถาบันการศึกษาเพราะว่าทฤษฎีการบริหารการศึกษาล้วนแต่ประยุกต์มาจากทฤษฎีการบริหารองค์การทางอุตสาหกรรมและทางธุรกิจทั้งสิ้น ในการบริหารการศึกษาแม้ว่าได้นำแนวคิดการบริหารของเทย์เลอร์มาใช้ แต่ก็ควรนำมาประยุกต์ใช้โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วย เพราะโรงเรียนไม่ใช่โรงงานที่ผลิตสิ่งของที่ใช้เครื่องจักรผลิต

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์

บรรณานุกรม

ถวิล เกื้อกูลวงศ์. (2536). “การจัดการเชิงวิทยาศาสตร์,” สารานุกรมศึกษาศาสตร์. 12 : 10-11.

Drucker, P.F. (1968). *The Age of Discontinuity*. New York : Harper & Row.

Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2008). *Educational Administration : Theory, Research and Practice*. New York : The McGraw – Hill Companies, Inc.

Taylor, F.W. (1947). *Scientific Management*. New York : Harper.